

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. junija 2019 - Leto XXIX, št. 24

stran 2

»NIKDAR NE SMEJMO POZABITI, STO SMO«

CEPIKA NAJSTAREJŠE TRTE NA SENIČKI VZORČNI KMETIJI
stran 3

»KAK DECA SMO BAUSI LEJTALI PO TRAVI«
stran 4

V ANDOVCI JE LEPŠE BILAU, V TRAUŠTJI PA BUKŠE
stran 8

»NIKDAR NE SMEJMO POZABITI, STO SMO«

Letos je Porabje pričakalo s soncom vse tiste, steri so »domau« prišli, steri so prišli na Porabski den ali ovak na srečanje Porabski Slovincov. Organizator letošnjega srečanja – Zveza Slovencev na Madžarskem – je 8. junija zvau vse Slovence iz naši porabski vasnic pa tiste, steri živijo nin indrik po rosagi na Gorenji Senik, ka bi se v okviru sproščenoga programa srečali, se veselili eden drugomi. Pozvanje je z dobrim srcaum vzelo kakšni tristau Slovincov od Budimpešte do Sombotela, od Senika do Števanovec, stere je v šatori pri seničkoj cerkvi s svojim korajžnim programom najprva pozdravila mažoretna skupina Radeče. Prireditev so s svojo navzočnostjo počastili Olga Belec, državna sekretarka Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in

ra je vözdignila, ka so takšna srečanja pomembna zatau, ka pokažemo, ka smo, ka se ščemo obdržati kak Sloveni v Porabji. Zahvalila se je dvöma prejšnjima predsednikoma – Jožeti Hirnöki (ZSM) pa Rudini Pavšiči (SKGZ) – za dolgoletno vodenje slovenski organizacij v zamejstvu, nauvima predsednicama – *Andrei Kovács* (ZSM) pa Kseniji Dobrila (SKGZ) – pa zaželejla dobro delo.

Vse navzoče je pozdravila nauva predsednica Slovenske zveze *Andrea Kovács*, stera je med drugim povedala: *»Smo mala skupnost, stera dobro vej, ka bi rada. Mi v Porabji bi bili radi, če bi v naši pokrajini bile dobre poti, službe, gé bi bilau vse dano za baukšo življenje. Nikdar pa ne smejmo pozabiti, sto smo pa gé so naše korenine. Ges*

jo, ka prej dosta delamo na tem, ka aj se obdržimo pa razvijamo ...«.

Porabski den je dobra prilika

najbole ploskali, gda sta zašpilala pa spopejvala Kreslinovo Namesto koga roža cveti.

Letos so priznanje »Za Porabje« dobili (z leve) Laci Nemeš, Gabor Wachter pa Stanko Črnko. Predsednica Slovenske zveze *Andrea Kovács* je s püšlom pozdravila *Vero Gašpar*, stera je nej dugo nazaj dobila v Budimpešti priznanje *Pro cultura minoritatum Hungariae*.

za tau tö, ka Zveza Slovencev s priznanjem »Za Porabje« pripozna delo tisti lidi, steri se trüdjio za porabsko slovensko skupnost.

Letos so tau priznanje dobili *Laci Nemeš* iz Sakalauvec, *Gabor Wachter* z Gornjega Senika pa *Stanko Črnko* iz Slovenije. (O nji več v eni od naši naslednji številki.) Predsednica ZSM *Andrea Kovács* je pa s püšlom pozdravila eške domačinko *Vero Gašpar*, stera je nej tak dugo nazaj dobila državno odlikovanje *Pro cultura minoritatum Hungariae*. Tadale so v kulturnom programi gorstaupili duo *Julie in*

Senička folklorna skupina

Na Grebenščki pri Dravcinom križi pri litanijaj, stere je spejvo MePZ *Avugst Pavel*

je zaplesala venček porabskih plesov, z dobro volauv pa korajžno, kak smo tau od nji že navčeni.

Najbole se je lidam vidla nauva pevska skupina *Seniške senice*, stero vči spejvati *Julija Fajhtinger*, vodi nji pa sekretarka Zveze Slovencev *Gyöngyi Bajzek*. Mlajši z Gorenjoga Senika se kumaj dva-tri mejsece včijo spejvati pri leranci iz Slovenije, dapa tak batrivno pa korajžno so zaspejvali (ka o tom sploy ne gučimo, kak lepau so izgovarjali slovenske reči pesmi), se ritmično gibali na odri, ka so njim lidgé najduže pa najbole naglas ploskali. Pa naj še zapišemo, ka so prvič spejvali pred publikov.

Po končanom kulturnom tali je lidi še dosta programov čakalo. Ništerni smo se pejški napautili do Dravcinoga križa, gde je *Mešani pevski zbor A. Pavel* pod vodstvom *Cirila Kozara* zaspejvo litanije, župnika *Tibor Tóth* (Gornji Senik) pa *Dejan Horvat* (Markovci) sta gormenila gezika, vogrski župnik je molo slovenski, slovenski pa vogrski, na konci so ništrnim ob lejpi pesmi Marija skoz življenje eške skuze priletele v oči. Nazaj dola po Grebenščki so se pa že čüle bole ljudske pesmi, nej telko svete. Dapa tau tak naglas, ka so ništrni priseljeni Vaugri vö iz svoji poküpleni ramov prišli poslušat, ka se godi.

Drugi so odišli v kulturni

En tau udeležencov, pri prvom stauli visoki gostje

po svetu, Robert Kokalj, veleposlanik RS v Budimpešti, Boris Jesih, generalni konzul RS v Monoštru, Ksenija Dobrila, predsednica Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Italije in Rudi Pavšič, bivši predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss* pa predsednik DSS *Martin Ropoš* sta prišla iz Narde, gde ste bila na srečanju narodnostni vernikov Sombotelske škofije, na sterom je mešüvo škof dr. *János Székely*. Srečanje je pozdravila državna sekretarka *Olga Belec*, ste-

Pod velkim šatorom na Seniki se je zbralo skurok tristau lidi

sem ponosna, ka sem Porabska Slovenka. Gnesden tüdi Vaugri radi nas izpostavla-

Urh, steriva sta spopejvala par lejpih naut v angleškom geziki, dapa lidgé so njima

daum, gde so si leko poglednili film Slovensko Porabje, stero ga je Zveza Slovencev lani dala napraviti. Bili so takšni, steri so si poglednili *Küharovo* spominsko ižo, ništrni so se samo šetali po vesi pa se pogučavali. Mladi pa nej telko mladi so se pa zavrteli na muziko ansambla *Metulj*, stero ga melodije so se eške dugo v nauč čüle med seničkimi bregauvi.

Drugo leto de srečanje narodnostni vernikov Sombotelske škofije na Gorenjom Seniki, organizatori že zdaj razmišljajo, če bi nej trbelo tau dvauje srečanje združiti.

Marijana Sukič
Foto: K. Holec

Cepika najstarejše trte na senički vzorčni kmetiji

Varaš Maribor vsakšno leto, gda obrezavajo nastarejšo trto na svejti, dá cepike za dar prijateljskim varašom, vesnicam ali organizacijam. Tak so letos edno

(vincellér) Stane Kocutar, steri je tapravo, ka že na več mejstaj v zamejstvi rasté pa zrejli grauzdje, stero je zraslo na cepiki mariborske trte. Tak v Dolini

Kak je trta že več stau lejt v Maribori, tak Porabski Slovenci že tó več stau lejt živijo na toj zemli. Baudvaji so preživeli trno težke čase, kak je mariborska, več kak 400 lejt stara trta preživela peronosporo, bojno pa bombardiranje varaša Maribor, tak so Slovenci v Porabji preživeli madžarske, habsburške pa sovjetske cajte pa doživeli, ka se v tom cajti stvari urejajo, vred gemlejo. Pahor je zaželo, naj cepika z mariborske trte požene tak globke korenjé, kak ga majo Porabci na toj zemli.

Rejč pa oder so potejm prejkvzeli mladi, steri so na té den podrli majpan. Obiskovalce je pozdravila predsednica Društva porabske mladine *Sabina Žohar*, stera je povedala, da tak pri postavljanji kak pri podiranji majpana majo več dela podje, dekle pa skrbijo za tau, naj žedni ne ostanejo. Najbo le važno je pa tau, ka se družijo.

Skupinska slika z gosti po posaditvi cepike

cepiko podarili Slovenski vzorčni kmetiji na Gorenjom Seniki tó, stero so svečano posadili v petek, 31. majuša.

Goste pa domanje je čako prilično velki šator, vej je pa tisti keden vsikši den dež išo, zatok so organizatorge tak mislili, ka baukše bau, če se pod »strejo« potegnejo. Istina, ka tisti petek že bola zavolo sunca.

Med gosti so organizatorge pozdravili *Bojana Pahorja*, generalnega direktorja Ministrstva za kmetijsko gozdarstvo in prehrano, *Metko Lajnšček*, pooblaščenno ministrico Veleposlaništva R Slovenije v Budimpešti, *Borisa Jesiha*, generalnega konzula R Slovenije v Monoštru, *Vladimirja Čeligoja*, koordinatorske Agradlomaka, *Tadeja Bojneca*, predstavnika Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, *Stane Klemenčiča*, direktorja KGZ Maribor, in *Staneta Kocutarja*, mestnega viničarja iz Maribora. Nji pa domanje lidi, steri so prišli na program, je pozdravila najprva z venčkom slovenski plesov Folklorna skupina ZSM iz Sakalauvec. Pri skupini, stero vči *Dragica Kolarič* iz Beltinec, igra njim *Boris Velner* iz Vučje Gomile, je tau trno interesantno, ka vküper plešejo očetje pa hčerke, matere pa sinauvi.

Po folklorni točki je rejč daubo mariborski varaški viničar

pri Trstu na Talanjskom, v Šentandraži na avstrijskoj Koroški. Ejkstra je omejno varaš Kőszeg, gde mestni risar na den sv. Djürina vsakšno leto dolanamala, kak

Členi sakalovske folklorne skupine so zaplesali venček porabskih plesov

velke so že poganjke na trtaj. Na seničkoj trti prej 2022. leta že bau telko, ka mo grauzdje leko koštavali, 2023. leta pa naj bi že telko rodila, ka bi kakšno vino v glaže tó steklo.

Potejm je povezovalka programa Viktorija Hanžek pozvala Stane Kocutarja, Bojana Pahorja in *Andreo Kovács* (še v vlogi vodje RA Slovenska krajina), naj posadijo cepiko. Pred vzorčno kmetijo je že bilo pripravljeno mesto za cepiko, stero so etak brž posadili.

Bojan Pahor, generalni direktor kmetijskega ministrstva, je primerjo usodo najstarejše trte na svejti pa Porabski Slovencov.

Gda je zabrnejla motorna žaga so folkloristi sakalovske skupine veselo zaplesali na placi pred kmetijo. Majpan je brž bijo podrejt, dapa obiskovalce je v šatori čako ansambel Klapovühi, steri je prejk paunauci zvau na plesišče vse tiste, stero so srbeli podplatke.

(Kejp na 1. strani: *Andrea Kovács*, vodja RA Slovenska krajina, ob njej *Bojan Pahor*, generalni direktor kmetijskega ministrstva, pa mariborski varaški viničar (vincellér) *Stane Kocutar*.)

M. Sukič
Foto: K. Holec

RAZSTAVA REZBARJEV V SLOVENSKEM DOMU

31. maja so odprli razstavo rezbarjev (fagaragók) in likovnih ustvarjalcev v Slovenskem domu v Monoštru, ki jo je pripravilo Združenje rezbarjev modelarjev lesa

na prošnjo predsednika združenja Srečka Ornika podelila priznanja razstavljalcem. Do sodelovanja s Porabjem je prišlo s pomočjo veleposlanika Roberta Kokalja, ki

Otroci so ob recitalu zapeli porabsko ljudsko *Eno takšo bi rad*

Slovenije. Ob tej priliki je Združenje izdalo dvojezični promocijski zvezek z naslovom *Lep dan, Mono-*

je po lanskem obisku rezbarjev v Budimpešti posredoval pri Zvezi Slovencev na Madžarskem.

Zahvalne listine je razstavljalcem izročila pooblaščenka ministrice slovenskega veleposlaništva *Metka Lajnšček*, ob njej predsednik združenja rezbarjev *Srečko Ornik*

šter! V uvodnem nagovoru v publikaciji župan Hoč-Slivnice Marko Soršak piše: »Rezbarji so srčni in ustvarjalni ljudje. Polni kulture in dobre volje.« Prav to smo doživeli tudi na otvoritvi razstave, za katero so sestavili pester kulturni program, v katerem so nastopili učenci OŠ Borcev za severno mejo iz Maribora, učenci OŠ Franc Lešnik Vuk iz Slivnice, skupina Samotarji iz Hoč ter znan pevec Jože Kobler. Otvoritve se je udeležilo kakih 130 občanov iz Hoč in Slivnice, ki so dopoldne obiskali tudi nekatere znamenitosti Porabja.

Otvoritve se je udeležila tudi namestnica slovenskega veleposlanika v Budimpešti *Metka Lajnšček*, ki je

Predsednik Ornik je na otvoritvi postavil, da sodelovanje načrtujejo dolgoročno, saj so se že dogovorili, da bo rezbarska kolonija naslednje

Del razstave

leto v Porabju, letos avgusta pa se bodo srečali s predstavniki ZSM, da bi se dogovorili o skupni prijavi evropskega projekta.

M. Sukič
Foto: K. Holec

PREKMURJE

Mūra

Slovenska vlada je dojavila postopek priprave državnega prostorskega plana za območje hidroelektrarne Hrastje-Mota na reki Muri. Tě stopaj ji je predlagalo ministrstvo za okolje in prostor, in tau po tistom, gda so preglednoli tri mogaučnosti, stere pa so se vse pokazale kak okoljsko nesprejemljive. »Brez sprejetoga državnega prostorskega načrta je nej mogauče nika zazidati, tüdi elektrarn nej,« je po seji vlade pravo minister za okolje Simon Zajc in cujdau, ka brez toga načrta ne more valati tüdi koncesija za energetski nüc Müre, stero ma firma Dravske elektrarne. Ministrstvo za okolje se je pri svojom predlogi, naj vlada dojavlji pripravo prostorskega načrta za prvo hidroelektrarno na Muri, podaprejšlo na študijo iz leta 2016. Ta je kak potencialne lokacije za zidino hidroelektrarne preglednola tri mogaučnosti in je vönajšla, ka je niti ena nej dobra, vej pa ne dosegne dobrega ekološkoga stanja za površinsko vodau. Pouleg toga je nej mogauče dosegnoli varstvenih cilov z vidika varstva narave. Kak znamo, je bilou lani na konferenci programa Unesca Človek in biosfera razglašeno Biosferno območje Mura. Društvo za proučevanje rib Slovenije in Zveza društev za obvarovanje reke in sonaravni razvoj ob Muri sta že dugo cajta opozarjali na tau, ka je Mura vküper s svojimi pritoki med biotsko najbolje bogatimi tali Slovenije in Evrope, pouleg toga je tüdi življenjski prostor več fajte ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst. Okoljevarstvene organizacije, združene v kampanji Rešimo Muro!, so pozdravile odločitev vlade. Po rečaj Andreje Slameršek je tau prvi stopaj: »Čakamo, ka de vlada naprej pelala tüdi tisto, ka je zapisano v koalicijskom sporazumi. Drugi njeni stopaj more biti tau, ka Dravskim elektrarnam vkraj vzeme koncesijo za gradnjo osmih hidroelektrarn na Muri«.

Silva Eöry

Boštjan Rous - novinar, etnolog in goslar

»KAK DECA SMO BAUSI LEJTALI PO TRAVI«

Boštjan Rous iz Böltinec si svoj vsakdanešnji krüj slüži kak novinar v soboškom dopisništvu Radiotelevizije Slovenija. Pred tem je kak novinar delo na Murskom vali, na sterom je - prva kak je šau v Ljubljano študerat etnologijo - neka cajta delo tüdi kak tonski tehnik: »Na televiziji sam zdaj že dvanajst lejt. V Porabji sam biu že večkrat, tak kak novinar, pa tüdi kak goslar, sploj te, gda smo ške z Marko bando taspravjali naše böltinske folkloriste na nastopaj. Tüdi kak etnologi je meni furt fajni priti v Porabje.« Pojmo zdaj v njegva mlada lejta. Kak se jih spominja? »Tak, ka se sigdar nasmejen. Lepau je bilou. Kak deca smo bausi lejtali po travi. Rad si biu, če si labdo meu, pa si jo brso. Tak je bilou, kak tau pri deci gé. Nevol te nega, čiglij mogauče ti misliš, ka jih maš. Včasi smo

Tam so mi delavci kakšne kocke dali, ka sam se z njimi leko tüdi špilo. Doma sam dostakrat vzeu v roke klepač in cveke, pa sam

iti ške k njemi na vaje. Znamo tüdi, ka so po tistom, ka so pri böltinski folklori nücali nauve goslare, na noge postavili

Držina Rous

kaj vküper mlato. Lekar mi je tau ostalo, vej pa meni les trno diši in ške gnesden rad delam z njim.«

Nej samo z lesom, tüdi z muzi-

Marko bando, v steroj ges ške gnesden špilam.« Vmes, gda je Marko banda malo počivala, je začno špilati v skupini Zdenek Billy Dixieland Band, pred tremi leti pa so s pajdaši gorspravili skupino Prašnati, stera se je lani prvo pout notpokazala tüdi v Porabji. Oni špilajo takšo muziko, stera je malo starejša, se pravi nostalgичne pesmi, od raznih šansonov do

ekumensko, in tau nej v cerkvi, liki v Ižakovcaj na brodi, steri vozi prejk reke Müre. Po istini, brod je stau na brejgi, vej pa je župnik pravo, ka se ne smimo pelati prejk, ka mo te že v drugi fari. Bilou je konec decembra, tüdi zavolo tradicije, vej pa sta se tüdi moj oča pa mati ženila konec decembra, petdeset lejt prva kak ges.« Ka njima je doma v Böltincaj nej dugi cajt, zdaj skrbita devetletna Ivana, stera že dé po očovi potaj, vej pa špila na flavto, ške bole pa petletni Oskar, steri rad naponi tü in tam kaj zadene. In tak če za koga, te za našoga sogovornika rejsan drži, ka ma za njega den premalo vör, vej pa pouleg dela in držine nej samo ka sodeluje v več bandaj, liki od leta 2013 ške vodi Kulturno-umetniško društvo Beltinci, stero že duga lejta meseca julija organizēja erični folklorni festival. Na moje pitanje, kak je voditi takše društvo, prva pove ka žmetno, po tistom pa cujda: »Moremo znati, ka v njem dela več kak 150 ljudi. Folklor na skupina je najbolje krepka, vej pa pouleg članov plešejo ške

Boštjan in Barbara sta se zdavala na brodi v Ižakovcaj

bougali starejše, včasi tüdi nej. Naj povem en stavek, steroga je rad nüco Kociprov Janči, erični goslar Kociprove bande, stera se je vküper z böltinsko folkloro dostakrat notpokazala tüdi v Porabji. Gda so ga gnauk pitali, pa te je že skor devetdeset lejt biu star, kakšna je razlika med gnes in inda, je on pravo, ka nega velke razlike. Inda sveta so bila deca drawna, pa ške gnesden so drawna,« je raztolmačo sogovornik, steri se je kak dejte nej samo špilo z drugimi mlajšimi, liki je tüdi svojimi oč, steri je biu tišlar, rad pomago: »On je delo v enoj tišlarskoj firmi, pa sam ges dostakrat na skrüma od dauma vujšo ta.

ko se spravlja že od malih naug: »Moj oča je trno rad spejvo, pouleg toga je špilo ške na trubo in mandolino, samo toga se ges ne spaumnin, vej pa je mene meute, gda je biu že malo starejši in se je nej več z goslarijo spravlo. Vseeno pa je neka bilou v moji krvi, vej pa so tüdi moji strici bili pesmari. Gda sam odo v višje razrede osnovne šaule, sam se začno včiti špilati na klarinet. Spaumnim se, kak sam biu vesele, gda mi je po enom leti oča küjpo nauvi klarinet. Po tistom sam začno oditi tüdi v glasbeno šaule. Gda je na folklornom festivali Miška Baranja čüu, kak špilam, sam po tistom začno od-

Prašnati špilajo zimzeleno muziko

svetovne klasike, kak je recimo Frank Sinatra. Pri Prašnatih ne špila samo na saksofon, liki pouleg toga ške popejva. Boštjan Rous je od leta 2006 oženjen s Sobočanko Barbaro. »Glede na tau, ka sam etnolog, so vsi čakali, ka de moje gostüvanje bole takšno, kak so ga inda svejta meli. Pa je bilou kombinacija indašnjoga in gnešnoga. Ges sam papinec, žena je literanka, zatau je bilo zdavanje

veterani in tüdi deca. Mamo ške gledališko skupino, stera se zove Slike in prilike, pevsko skupino Bele Tinke, pa ške tamburaše, steri do pomalek slavili stau lejt. Zadnji dve leti smo na noge postavili ške velko goslarijo.« (Kejp na 1. strani: Boštjan Rous šipla pri več bandaj.)

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry in osební arhiv Boštjana Rousa.

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 10.

Dekličina ino pesjani

Tistoga ipa, gda so v našoj krajini eške ojdli pesjani, lidgé s penskov glavauv, je edna lejpa deklčina sama na njivi plejla. Te je vidla, ka dosta pesjanov nimo leti. Znala je, ka so lagvi ino zavolo svoji kosmati penski glav strašni, zatok je kraj s paula zbejžala. Pesjani so vidli, ka je mlada, ino pravli: »Zgrabimo go!« Naglo so vsi vküper leteli za njauv. Dekličina je znala, ka njinim flajsnim nogam ne more vuji, zatok je splezdila na eden gausti baur ino se skrila med vejami. Pesjani majo pensko glavau, oči pa so jim obrnjene prauti zemlej, zatok ne morejo gor gledati. Tak so nej mogli videti, na šterom bauri se skriva deklčina. Zatok so s svojimi dugimi, ostrimi palcami pikali gor po drejvaj tačas, ka je začnila po ednoj skaurdji redeča krv dojtečti. Zbrali so se kauli tiste drejve ino go dojpodrli, tak jim je prišla deklčina v roké.

Po tistom so go zaprli v eden visiki grad, šteri je nej emo dveri. Tam znautra je ranč edno dūšo nej vidla, samo včasí pesjane, šteri so domau ojdli spat. Vodnék pa so go nutzaklenili z ednov mačkov, samo edno malo lüknjo so oprejto njali, ka je sunce prejk njé sijalo. Una je tam znautra vsikdar na mili djaukala ino prosila Bogá, aj bi leko eške gda prišla domau k svojoma oči. Dostakrat je brodila, ka skaus oprejto lüknjo splezdi na strejo pa s streje skoči nakle. Depa vsikdar, gda je zdignila nogau, je mačka

skočila na lüknjo ino začnila tak čemerno raupsti pa škrabce brüsiti, ka je bilau deklčino straj.

Gnauk je spoj nemili djaukala ino močno prosila Bogá, te pa je zaglednila ednoga staroga dejdeka pred sebov.

»Ka pa je naaupek, mala?« gi je gučo stavec.

»Rada bi odišla k svojoma oči,« je pravla deklčina.

či: dala je mački mesau, gi včasik rép kraj odrezala, ga ličila devet stopajov daleč nad glavauv. Grda stvarina se je tüoma potülila v kaut. Dekličina je v kmici skaus lüknjo včasik splezdila na strejo, gda pa je nej znala, kak aj pride doj po stenej, je vüdlä mačko brezi répa po streji pomalek vlečti se prauti drügomi konci zidine. Plezdila je za njauv ino

nej klopotalo, vse je bilau tüjo. Dveri so bile zaprejte, okne prepredene z železom, zatok je nej mogla tanut. Dugo je zvala pa zvala očo, depa ga je nej najšla. Skoro je že na stolici pred kovačnicov zaspala. Te pa gi je na pamet prišlo: »Lekar pridejo za menov pesjani pa mi eške üše bau.« Premišlavalä je, kak aj tanut pride. Na slejdnje gi je v glavau

prišlo, ka leko vodno kolau dojvzeme, pa skaus tisto lüknjo v kovačnico splezdi.

Rejsan je tak napravila. Komaj se je znautra malo zdenila ino vužgala posvejt, je že čüla pogučavanje pesjanov od zvüna. Najšli so go. Brž je znosila eške železo k dveram pa oknam, v roké je vzela šurko topačo, štero je oča ranč en den prva tam njau, ino staupila k lüknji, skaus štero je sama tö nutprišla. Za en malo so pesjani najšli tau lüknjo, pa je eden svojo pensko glavau nut v

lüknjo potežo. Dekličina je majutnila ino go vkraj odsekla. Te pa je cejlo tejlo nutpotegnili. Drügi pesjani so brodili, ka je sam nupsplezdo, zatok so šli za njim. Eške eden pa eške eden je prišo skaus lüknjo, pa se je vsikšoma tak zgaulo kak prvoma.

Gda je zrankoma oča kovač prišo žalosten domau, je najšo čér ino na stolici v kovačnici dvanajset pesjanov, štere je či vmorila.

Na domanjo rejč obrno:

-dm-

Ilustracija: mkm-

»Kak boš üšla, vej pa ne vejš, ka grad pesjanov nema dveri?« je pito dejdek. »Vejm, ali ge bi üšla skaus tau lüknjo, če bi me ta mačča stvarina pistila,« je pravla.

»Zatok te ne pisti, ka má v répi devet peklenski vragauv, šteri so vsi zgučani s pesjani. Daj mački en falat mesa, gda pa de ga pobérala, gi rép kraj odreži. Lüči ga devet stopajov daleč nad glavauv skaus lüknjo pa ti nika več nede branila.«

Tak je možak gučo ino brž preméno, deklčina je ranč nej znala, gda ali kama. Napravila je po njegovom tana-

prišla do drejve, štera se je z vrejekom teknila streje. Vidla je, ka je mačka po drejvi splezdila nakle, zatok je odišla za njauv, pa srečno dojprišla.

Zmejs se je nauč spistila. Pesjani so prišli domau ino zaglednili krvavo mačko brezi répa. Brž so gorprišli, ka se je zgaulo, dvanajset od nji je začnilo deklčino nasledüvati. Una pa je bila že blüzi domi svojoga očo. Un je emo edno kovačnico, pauleg vodé zozidano. Tisto nauč je nej biu doma, vej je pa odišo iskat svojo zgübleno čér. Zavolo toga je kolau, štero je gnalo kovački mej,

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Slabo vrejmen za sadovnjake

Lani je telko sadja bilau v Železni županiji, ka so se vse vejke trgale od črešenj pa djabok, vse je puno bilau. Ranč zavolo tauga so cejne spoj nizke bile. Če gledamo djaboke, sadjari so za stau forintov nej mogli odati kilo. Zavolo tauga tisti, steri je emo priliko, je sok napravo iz djabok pa tak je te nika leko audo pa etak menje kvara emo. Letos, tak vögleda, ka de sadje viske cejne melo, zato ka ga menje baude, kak ga je lani bilau. Februarska sprtolejt, sledkar süča, potejn pa veter pa deževno vrejmen so nej bili na hasek sadi. Zavolo tauga ali nej, če poglednemo sadovnjake po redaj, se spreminja pauv, eden red je puni, drugi pa skur cejlak prazen. Strokovnjaki pravijo, ka nej gvüšno, ka samo zavolo vrejmena, leko vpliva na pauv tau tü, ka je spoj malo fčel. Ranč tistoga reda, gda so djablane cvele, je repica (ogršnica) tü cvela, tak je te nej bilau zavole fčel, ka bi tau nej malo delo taobredle, ka bi vse cvetje oprášile. Dež, ka je majuša spadno, je dosta vrejden biu, tau je že fejst trbelo drejvdjan. Veter, steri se je več dni tak nauro mlató, že nej tak, zato ka spoj dosta kvara je napravo v sadovnjakaj s tejm, ka je dolastrgo vejke. Najmenje de breskev, zato ka ranč te, gda so cvele, je prišo mráz pa vse tapozeblo, samo tam nej, steri so »svejče« vožigali v sadovnjakaj. Višenj tö malo baude, zato ka če je dobro vrejmen, te iz stau cvejtov od 15 do 20 višenj baude, tau je letos menje kak deset.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Vrh pobude Tri morja

V Ljubljani in na Brdu pri Kranju je potekal vrh pobude Tri morja, ki sta ga organizirala predsednika vlade Marjan Šarec in države Borut Pahor. Udeležilo se ga je devet od 12 predsednikov pobude vrha Treh morij, kot gostje pa tudi nemški predsednik Frank-Walter Steinmeier, predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker in ameriški minister za energetiko Rick Perry. Več kot 580 poslovnežev iz več kot 40 držav, predstavniki Evropske banke za obnovo in razvoj, Evropske investicijske banke in 16 gospodarskih zbornic so se sešli na petih različnih panelih. Države ob Jadranskem, Baltskem in Črnem morju želijo v prihodnje še več sodelovanja na področju infrastrukture, digitalizacije in predvsem energetike.

Evropska pot miru

Partnerji iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, Češke, Hrvaške, Italije, Madžarske, Slovenije in Slovaške so v Bovcu podpisali listino Zgradimo Evropsko pot miru, s katero želijo povečanje prepoznavnosti dogodkov iz prve svetovne vojne in njene dediščine. »Evropska pot miru ne bo le spomin, temveč predvsem plemenita ideja o nujnosti mirnega sožitja med evropskimi narodi,« je po dvodnevni konferenci v Bovcu poudaril predsednik Ustanove Fundacije Poti miru v Posočju Zdravko Likar. Partnerji so se sicer zbrali v okviru projekta Network, ki ga vodi Posoški razvojni center, in katerega glavni namen je povečanje dediščine 1. svetovne vojne na celotnem območju Podonavja. Predstavniki 16 ustanov iz evropskih držav so predstavili izkušnje iz časa obeleževanja 100-letnice konca prve svetovne vojne ter zamisli za prihodnje sodelovanje. V Sloveniji so v tem času izdali turistično zgibanko o Poti miru od Alp do Jadrana, za Kobarid so razvili posebno mobilno aplikacijo, izvedli so tudi vzdrževalna dela v muzejih na prostem na Ravelniku in Sabotinu ter na Kobariški zgodovinski poti.

SLOVENIJA, OD KOD LEPOTE TVOJE?

Ministrstvo za šolstvo RS je tudi v tem šolskem letu financiralo ekskurzije obema dvojezičnima osnovnima šolama v Porabju in najprej so lepote Slovenije, Pomurja, spoznavali števanovski učenci (1. – 4. razreda), pridružili so se jim tudi monoštrski drugošolci, ki obiskujejo pouk narodnostne slovenščine; učenci višjih razredov (5. – 8. razreda) pa so odkrivali bisere Gorenjske, ki jih občudujejo turisti z vsega sveta.

V torek, 28. maja, bil je sicer kisel, deževen dan, so se učenci nižjih razredov števanovske dvojezične osnovne šole in učenci 2. razreda osnovne šole Jánosa Aranya iz Monoštra skupaj z uč-

nimi domačimi in tujimi živalmi je pregnalo oblake in pokukalo je celo sonce. Po zasluženi malici je razigrana četica nadaljevala pot proti Murski Soboti. Sledila je krožna vožnja po mestu, sezna-

Na pici

telji spremljevalci: Edino, Judit, Silvijo, Norbijem, Ildikó in Metko odpravili na ekskurzijo po Pomurju. Prva izletniška točka je bil majhen urejen živalski vrt Sikalu v vasi Boračeva, blizu Radencev. Ko smo stopili iz avtobusa, so črni oblaki zagrinjali nebo in nas pošteno namočili. Tudi živali so se zatele v svoja zavetja, tiste, najpogumnejše pa so vse-

nitev z najpomembnejšimi stavbami in spomeniki in za tem je seveda sledila težko pričakovana pica v pivnici Kratochwill. Bila je velika, slastna, toda prevelika za malčke, ki po navadi jejo z očmi ... Zato je vsak, večji ali manjši kos nesel tudi domov. Sledila je zadnja postaja ekskurzije, doživljajski park Vulkanija v Gradu na Goričkem. Nepozabno doži-

Skupinska s štirimi srčnimi možmi

eno kukale na plano, v želji, da čim prej neha deževati ... Toda navdušenje učencev nad števil-

vetje, pričarano z najsodobnejšo multimedijsko tehnologijo, je učence in seveda tudi učitelje

tako navdušilo, da so pozabili na uro in z vsemi čutili vpijali senzacionalno potovanje skozi čas, v brezmejno veselje, v globino Zemlje, srečanja s praživalmi in

popeljala gondola, ampak so bili oblaki tako težki in gosti, da smo pristali v oblakih, vse okrog nas pa, žal, sivina), Bled, ogled otoka s pletno, pa seveda obvezna

V Vulkaniji

izumrlimi velikani, dinozavri. Če bi imeli možnost, bi v Vulkaniji kar ostali in se družili s krtkom Olijem ...

Druga ekskurzija je potekala v četrtek in petek, 30. in 31. maja. Udeležili so se je učenci višjih razredov DOŠ Števanovci, spremljali pa so jih naslednji učitelji: Anica, Eva, Piroška, Marjeta, Zoltan, Norbert in Metka. Ponovno je bil hladen, deževen dan. Na poti do Gorenjske je lilo kot iz škafe, oblaki so bili težki in zato je celotna pokrajina, ki smo jo opazovali iz avtobusa, izgledala kot prekmurska ravnica. Prva lokacija naših ogledov je bila Prešernova rojstna hiša v Vrbi. Gorenjci sicer stereotipno v slovenskem prostoru ne veljajo za bogsigavedi kako prijazne in gostoljubne, toda gospa, ki nas je popeljala nazaj v Prešernov čas, je bila briljantna ... obsedeli smo v največji izbi, poslušali, vpijali ... in učitelj Zoltan je pripomnil, da je gotovo po poklicu profesorica slovenščine. In ona je skromno rekla, da je zgolj inženirka tekstila, ki je pred leti izgubila službo v veliki tekstilni tovarni. Dodala sem, da gre za srečo v nesreči ... In zopet sem pomislila, kako pomemben je odnos in ljubezen do tega, kar človek počne ... Nato so sledile najatraktivnejše točke slovenskega turizma: Bohinjsko jezero, Vogel (tja nas je

blejska rezina in pozno popoldne nastanitev v hotelu Alpina v Kranjski Gori.

Pred spanjem smo šli na daljši sprehod po Kranjski Gori, se fotografirali pred Kekčevim kipom in po naključju odkrili tudi rojstno hišo Josipa Vandota, avtorja vseh pripovedi o Kekcu. Naslednji dan smo najprej obiskali jezero Jasna, alpski biser, ki ga skrbno varuje bajeslovni Zlatorog, in sledila je dolga vožnja preko Italije v Trento. Vreme se je drugi dan zjasnilo in veličastne gore z zasneženimi vrhovi so ponosno kipele v višave. Naslednja ogledna točka je bil izvir Soče v Trenti ... »Krasna si, bistra hči planin ...«, je nekoč v svoji hvalnici Soči, eni od najlepših in najčistejših rek, zapisal Simon Gregorčič. In od takrat do

danes je ostala še vedno takšna, veličastna in diš jo jemajoče lepa ... Naša končna postaja je bil Trentarski muzej, v katerem smo se seznanili z vsemi geografskimi, geološkimi, etnografskimi in zgodovinskimi značilnostmi Triglavskega narodnega parka. Sledilo je zaslužen kosilo v bližnji piceriji in povratek domov, v Porabje.

Dve izjemni, čudoviti doživetji v prekrasni Sloveniji ...

Zahvaljujemo se Ministrstvu za šolstvo RS, pedagoški svetovalki Valeriji Perger za vso organizacijo, turistični agenciji Pütra, ki je pripravila in vodila ekskurzijo, ter avtobusnemu prevoznikstvu Vučko za vsa nepozabna doživetja.

In kaj dodati za konec?

Nič ...

Prešernovi rojstni hiši

Ob Blejskem jezeru

Ampak vseeno si bom sposodila besede nesmrtnega Malega princa: »Kdor hoče videti, mora gledati s srcem ...«

Metka Perger

Zaključni program v porabskih vrtcih ob tednu otroka v sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem

PREDSTAVA OTROK Z NASLOVOM ZELO LAČNA GOSENICA

V porabskih vrtcih so otroci med drugim spoznali, kako nastane metulj, in sicer od

Izdelali smo lepega papirnatega metulja. Otroci iz Vrtca Gornji Senik

pravlјice avtorja Erica Carla z naslovom Zelo lačna gosenica. Predstavo so si ogledali starši otrok in tudi drugi obiskovalci.

Vsak otrok je med nastopom igral določeno vlogo. Skozi naše priprave na nastop so se otroci veliko naučili, saj so se poleg podrobnejšega spoznavanja vsebine zgodbe urili še v uporabi slovenskega jezika in razvijali besedišče. Ob spoznavanju zgodbe so otroci tudi plesali, prepevali pesmice, likovno ustvarjali in izdelovali pravlјico iz papirja (papirnato gosenico, katero so odnesli domov). Otroci so

nost), v ospredju pa je bil ves čas slovenski jezik.

Ob igranju različnih vlog so si otroci lažje zapomnili besedilo in določene besede. Z igranjem predstave pred občinstvom so si tudi krepili samozavest in veselje do nastopanja. Najlepša hvala Zvezi Slovencev na Madžarskem, da smo lahko skupaj zaključili nastop in v vrtce povabili tudi druge obiskovalce, ki so uživali v predstavi otrok. Zahvaljujemo se tudi domačim vzgojiteljicam, ki so nama pomagale pri učenju in izvedbi.

Otroci iz Vrtca Monošter

samega jajčeca do bube pa vse do metulja. Zgodbo smo povezali z več področji (narava, matematika, družba, umet-

Zapisali vzgojiteljici asistentki: Andreja Serdt Maučec in Romana Trafela

UČENCEM PODELILI NAGRADE V BUDIMPEŠTI

Pedagoški šolski center za narodnosti pri Uradu za šolstvo je 5. junija priredil svečano podelitev

litev diplom in priznanj učencem, ki so se udeležili in zmagali na predmetnem tekmovanju

osnovnošolcev v šolskem letu 2018/2019. Prireditve je potekala v Budimpešti v Kossuthovi dvorani Vladnega urada Peštanske županije. Priznanja je učencem podelil državni sekretar za narodnostna in verska vprašanja Miklós Soltész. Slovenskim učencem je posebej čestitala slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss. Prvo mesto iz slovenskega jezika je zasedel Giulio Brunetto, na drugem mestu je končal Mate Labritz, na tretjem pa Eliza Nagy. Vsi trije so učenci gornjeseniške dvojezične osnovne šole. Na tekmovanje jih je pripravila učiteljica asistentka Valentina Novak.

F. Sütő

... DO MADŽARSKE

FIDESZ-ovi poslanci brez funkcij v poslanskem klubu Evropske ljudske stranke

Čeprav so bila prva neuradna poročila, da zamrznitev članstva madžarske vladne stranke FIDESZ v Evropski ljudski stranki ne bo veljala za njene evropske poslance pri kandidaturi za funkcije v poslanskem klubu politične skupine, se je zadeva razčistila do 4. junija do 10. ure. To je bil namreč rok za vložitev kandidature. Tiskovni predstavnik EPP je izjavil, da FIDESZ-ovi poslanci ne morejo zasedati nobene funkcije v poslanskem klubu politične skupine vse do takrat, dokler velja za stranko zamrznitev članstva. Poslanski klub namreč uveljavlja enaka pravila kot politična skupina. O usodi stranke znotraj politične skupine se bo odločalo meseca novembra.

Nekateri viri menijo, da EPP tudi za funkcije v evropskem parlamentu ne bo predlagala poslancev madžarske vladajoče stranke.

Devet upokoјencev s pokojnino nad dvema milijonoma

Trenutno živi na Madžarskem devet upokoјencev, ki ima več kot dva milijona forintov (približno 6.600 evrov) pokojnine, je izvedel dnevnik Népszava, ki je zaprosil za javne podatke. Med najnižjimi pokojninami, ki znašajo manj kot 50 tisoč forintov (166 evrov) in med najvišjimi je sedemdesetkratna razlika. Manj kot 50 tisoč forintov pokojnine prejema skoraj 21 tisoč upokoјencev.

Na Madžarskem živi več kot 2 milijona upokoјencev, le kakih 250 tisoč jih dobiva več kot 200 tisoč forintov (660 evrov) pokojnine, torej vsoto, ki ti omogoča povprečno življenje.

Prvi »dvo-milijonar« med upokoјenci se je pojavil leta 2016. Kdo je bil to oziroma kdo so tisti, ki imajo zdaj najviše pokojnine, se ne ve, saj zaradi varstva osebnih podatkov organi imen ne posredujejo.

V ANDOVCI JE LEPŠE BILAU, V TRAUŠTJI PA BAUKŠE

Prejšnji keden sem v Varaši odo pri Dužejnarski Anuški, po možej pa deklško se ranč tak Nemet zovejo, fotoalbum gledat. Oni so ovak iz Andovec, dapa že mladi so kraj od dauma odišli, zavolo tauga se dja nji ne spomnim, zaman so v sausedi bili. Črno-bejli kejpov so samo malo meli v albumi, kak so mi pripovedjali, prvin so samo tašoga reda slikali, če je gostüvanje ali pokapanje bilau. Pri nji doma pa zato nej bilau kejpov, ka so dolazgoreli, pa ka kejpov je bilau, je vse vrag vzejo.

- Anuška, gda

ste vi v Varaš prišli?

»Dja že skur petdeset lejt v Varaši živem, zato ka eden-dvajsti lejt stara sem bejla, gda sem se oženila. Edno leto sva doma pri moji starišaj bila, sledkar sva pa v

- Ka ste vi tam delali?

»Na prostovolno (önkéntes) delo smo odli, me dekle, ženske iz židane fabrike, moški pa s kosavne fabrike. Radi smo tam delali, zato ka taša dobra banda bejla, ka tau ne

Dužejnarska (Németh) Anuška

moreš taprajti. Tau je vsakša fabrika vö mejla dano, ka morajo delavce dati, gda je kakšno vekšo delo bilau. Tašoga reda sem nej v židano fabriko üšla delat, liki prejk v Števanovce v tabor. Na tau

raodti delat tü, zato ka bilau tak, ka smo pejški šli, gda sta velki snejg ali blata bejla pa nej üšo bus. Tau je sreča bejla, ka smo dobro bando meli, eden drügoga smo vsigdar počakali. Dostakrat nas je telko bilau kak Rusov, kak ta, tak nazaj smo furtuma popejvali. Vejš, kak je veselo bilau, sploj pa zato, ka smo še mladi bilej, te se je nika nej štelo.«

- Kak je bilau, gda ste v Kradanovci živeli?

»Dobro je bilau, nikše falinge nej bilau, mene se je tam fejest vidlo, kak tast tak tašča sta sploj dobra bejla zame.«

- Gda ste še doma bilej v Andovci, tak mislim, vi ste tü dosta mogli na sonžete odti s senauw delat, nej?

»Ranč ne guči, dostakrat je tak bilau, ka sem v noči delala v fabriki pa zaranka sem itak mogla senau trausiti titi, nej se je štelo, ka sem snena bejla.«

- Sto je bola siguren (strogi) bejo doma, oča ali mati?

»Oča, mati je sploj vrla bejla. Gnauk sem na dopusti bejla pa itak že v petoj vöri me je oča gono, dja sem pa prajla, ka ne stanem gora zato, ka mena tau fabrika plača. On čemerem grato pa prejketo k vam pa tam tapravo, ka sem prajla. Tvoji stariške so pa prajli, pa ka šteš, tak prvico ma, vej pa če je na dopusti, te ma te čas plačanoga, naura bi bejla delati.«

- Steroga leta je Parün starišom v ram vdarö?

»Dja sem te čas, ka se je tau zgaudilo, ranč pri meši bejla, samo te sem zvedla, ka smo dolazgoreli, gda sem domau prejšla. Kaulak rama je puno lüstva pa gasilcov stalo, voda pa do glažnjé, gda sem tau vidla, sem skurnej strjé dobila.«

- Steroga leta ste se ženili?

»Leta 1968. 14. septembra sem se oženila, če opremo fotoalbum leko ti pokažam kejp od tauga.«

- Gde ste meli gostüvanje?

»Doma smo ga meli pri rami, gda so nas v cerkvi v Števanovci vküpdali, te smo se z motori domau pelali. Zato ka od moža oča je pri

gostüvanje?

»Vsakša fele vse, župo, več fele mesa, pogače, bejklina, pokaraj, kak je tau šega bejla.«

- Svinjau so stariške skrmili, pa te potejn je bilau gostüvanje, kak je tau šega bila tistoga reda?

»Mi smo nej meli svinjau, že prvin smo je dolazarezali, zato ka dola smo zgoreli pa gda so nauvi ram zidali, te je dosta mesa trbelo delavcom. Ka je nam na gostüvanje trbelo mesau, tau so stariške tjöjpili.«

- Iz Kradanovce ste sé v Varaš prišli?

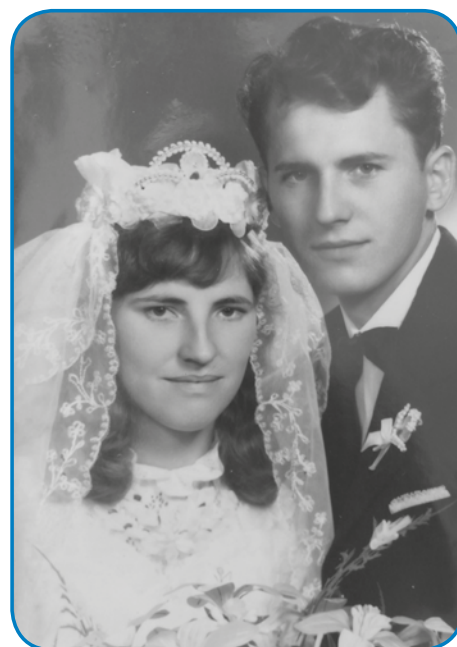
»Te ram smo zidali pa gda smo kreda bili, te smo se sé spatjivali. Dja sem že te prajla, gda so stariške ram zidali, ka mi tejtoga rama nikdar nede trbelo, zato ka dja v Varaš štjem pridti, pa tak bilau. Töj je mena dosta baukše bilau v Varaši, kak če bi doma v vesi ostala. Skrak je bilau delo, šaule pa baute tü. Pa tau je še gnesden tak, ka bi nej üšla za niše pejnaze nej nazaj v Andovce. Tau gvüšno, ka v Andovci,

V mladi lejtaj

Državnom kmetijskom gospodarstvu delo, pa te odtistec so bili motordje, steri so

gda sem mlada bejla, je lepše bilau, dapa töj v Trauštja je pa lakejšé pa baukše bilau.«

Zdavanjski kejp iz leta 1968

lüstvo vozili.«

- Pri vas doma so tjöjajli?

»Doma so tjöjajli pa vse sakačice so iz vesi bile, Klošin Mariš, Ričak, tvoja mati, pa Šumajšina Ilonka.«

- Ka vse so tjöjajli vam na

gda sem mlada bejla, je lepše bilau, dapa töj v Trauštja je pa lakejšé pa baukše bilau.«

Karči Holec

Foto: KH pa osebni arhiv

D. Anuške

Z držimov

Kradanovce odišla, zato ka mauš je odtistec valaun.«

- Gde sta se z možaum srečala?

»Müva sva se te srečala, gda se je v Števanovca tabor zejdo, kak dja tak on je tam delo pa te tak sva se spoznala.«

se dobro spomnim, ka najnaslejdne smo travo sadili, tašo, ka so go tak v kocki prinesli, mi smo go pa dolaklali ta, gde je zemla vöglekala.«

- Težko je bilau v židano fabriko nutrapridti?

»Težko je bilau pa ranč tak je težko bilau iz Andovec nut-

»Lahko delam samo tisto, kar imam v sebi«

Septembra 2007 je Skupščina mesta Sombotel sprejela odlok, da po dolgih desetletjih zatišja ustanovi Gledališče Sándorja Weöresa (WSSZ). V preteklih dvanajstih letih si je blizu tri tisoč predstav ogledalo več kot petsto tisoč obiskovalcev, levji delež iger so na oder postavili domači madžarski režiserji.

Gledališče v središču Železne županije je od leta 2017 član Evropske gledališke konvencije (mreža ETC), zato se je vodstvo ustanove odločilo, da bo sezono 2019/2020 odprlo s predstavama v režiji dveh nadarjenih mladih režiserjev iz tujine. Želja direktorja *Tamása Jordána* je bila namreč, da bi sombotelsko občinstvo dobilo vpogled v mednarodno gledališko dogajanje.

V sklopu čezmejnega projekta so razpisali javni poziv, na katerega se je prijavilo sedem kandidatov. Vodstvo sombotelskega gledališča je kot najbolj obetavni ocenilo prijavi Italijana *Luca Cortina* in Slovenca *Jaše Koceli*.

»Dali so mi odprte roke, izbral sem lahko katero koli dvorano in katero koli besedilo,« sva pogovor z mladim slovenskim režiserjem začela v dvorani Emílie Márkus v prvem nadstropju gledališkega poslopja v ulici Mihályja Akácsa. »Nekakšna mini želja umetniškega vodje je bila, da se odločim za sodoben slovenski tekst, ki ga nikakor ne morejo poznati na Madžarskem,« se je v lansko leto ozrl Jaša Koceli, ki je diplomiral v Ljubljani na smerih sociologija in gledališka režija.

Za igro »Pet fantkov« avtorice *Simone Semenič* se je režiser odločil iz več razlogov. »Dramatičarka - ali kot se sama imenuje 'dramatesa' - se skozi besedilo prevprašuje, kako vzgajamo otroke, kaj je normalno in kaj ni normalno v družbi. Je pa

obrnila dve stvari: najprej spol - ženske igrajo moške, oziroma v tem primeru fantke; drugič pa starost - odrasle osebe spregovorijo kot majhni otroci.«

Simona Semenič je danes verjetno mednarodno najbolj prepoznavna slovenska dramska avtorica, omenjeno igro je napisala leta 2009. »Pet fantkov« so uprizorili v enajstih državah, v vsakem okolju pa gre pravzaprav za presaditev, ne pa prevod.

»Tudi mi smo poiskali nekaj lokalnih posebnosti Sombotela, na primer govorico navijaške skupine tukajšnjega nogometnega kluba. Moja želja je bila, da go-

vorimo madžarsko zgodbo, zato sem proces ustvarjanja odprl proti igralkam in drugim članom širše ekipe. Besedilo je univerzalno, ko pa dodamo posamezne elemente iz domačega okolja, je to kot neka začimba.«

V igri spoznamo pet fantkov v starosti 10-11 let, ki jim glavno zaposlitev nudijo videoigrice in televizija. Njihovo razmišljanje se vrti okoli superjunakov, v njihovem (včasih nasilnem in vulgarnem) medsebojnem pogovoru kaj hitro odkrijemo temne plati njihovega otroštva ter odslikavo odnosov v družinah in družbi. »Pri fantkih zaznamo zametke rasizma, nestrpnosti in agresije. Občinstvo pa se bo med posameznimi vzkliki začudenja zagotovo tudi veliko smejalo, saj v besedilu odkrivamo zelo veliko humorja, ki pa na prvo branje mogoče še ni dosto-

pen,« je opozoril Jaša Koceli in dodal, da je sam znan po tem, da zmehča robове.

Vaje s petimi madžarskimi igralkami potekajo v angleškem jeziku, mladi režiser se pa tudi z ostalimi sodelavci gledališča sporazumeva v tem svetovnem jeziku. »Moja

»Gledališče je odprto, ljudje prijazni, zanimajo jih nove stvari,« pravi režiser Jaša Koceli

želja je bila, da vse igralkе vsaj razumejo angleško, če ne že tekoče govorijo. Zato sem se tudi odločil za besedilo, kjer nastopa nekoliko manjša ekipa igralcev. Neposredna povezava režiser-igralce je namreč izjemno pomembna,« je izpostavil gostujoči umetnik, ki pa poudarja, da mora besedilo zelo dobro poznati, kajti le tako lahko spremlja dogajanje na odru. »Skozi čas se navadiš, in na koncu ostane intencija, ostane čustvo in ostane neka situacija, ki je razburljiva v vseh jezikih tega sveta.«

Jaša Koceli je na mladinskih odrih režiral že pred časom študija na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Kasneje je predstave postavljaj na odre širom po Sloveniji, sodeloval pa je tudi v mednarodnih projektih. Z njegovega bloga na spletu izvemo, da je kot asistent

ali prvi režiser sodeloval pri uprizoritvi klasikov, je pa tudi sam avtor dramskih besedil. Kamor koli ga poklicna pot zapelje, se tja odpravi v spremstvu svoje stalne ekipe. »Imenujem jih moja družina. Vse predstave ustvarjamo skupaj, to bo že petnajsta igra. Pomembno je, da si zaupamo, da se razumemo brez besed. Da se tako dobro poznamo med sabo, da vsak dela prav, preden se začnemo pogovarjati,« je svoj topel, toda vendarle profesionalen odnos do svojih sodelavcev opisal slovenski režiser.

Stalna ekipa mu je v pomoč tudi pri snovanju odrske postavitve in kostumov. »Za nas je vizualni jezik zelo pomemben. Vsaka predstava je nov svet, ki prej še ni bil viden. Ne maramo gledaliških kulis, velikokrat ustvarjamo odprte prostore brez kritij. Svetlobni objekti so nam zelo pomembni,« je podčrtal Jaša Koceli. Med najinim pogovorom so v gledališki dvorani pravkar nastavljali ogromne digitalne številke iz neonskih cevi, v kotu je sameval trampolin. »Vsako vajo začnemo s fizično dejavnostjo. Imamo vrvi, po katerih se igralkе vozijo, imamo blazino. Ogromno nekih rekvizitov, ki omogočajo bolj dinamično zavedanje prostora. Ta energija je osrednja točka, ki jo bodo igralkе ustvarjale med sabo, ko bodo divjale po odru.«

Gost iz Ljubljane si je zamislil, da mora biti predstava zelo fizična in nastopajoči »fantki« zelo razigrani. »Glavna stvar predstave so igre, ki se jih igrajo. To, kako tekmujejo med sabo, kako se zabavajo med sabo, kako se smejejo, kako se kregajo, kako se tepejo,« je dodal Jaša Koceli in priznal, da ne ve, kako se bo sombotelsko občinstvo odzvalo na gle-

dališko igro z inovativnimi zamislimi. »Pustimo se presenetiti. Za odprte gledalce bo močna izkušnja, za take, ki jih zategne, če slišijo že eno besedo narobe na odru, mogoče malo manj. Mislim, da bo igra zelo duhovita, poleg tega, da bo spregovorila o nekih zelo težkih vprašanjih, ki jih otroci nosijo s sabo, kot je nasilje v družini. Sam pa ne morem nikoli delati z nekim razmišljanjem o občinstvu. Lahko delam samo tisto, kar imam v sebi. To je edini način, na katerega lahko ustvarjam.«

Slovenski režiser poudarja, da so se z ekipo brez problemov vklopili v sombotelsko vzdušje. »Občutek je lahkoten v mestu. Večinoma smo vsi iz Ljubljane, zato smo hitro ugotovili, da se tukajšnje središče zvečer izprazni. Drugače nam je zelo všeč sinagoga, socialistični spomenik pa je fantastičen. Hodim na bazen, cel Sombotel sem že pretekel. Bil sem tudi na sombotelskem Beverly Hillsu, tam so take vile, da dolpadeš,« se je nasmehnil Jaša Koceli, ki živi v stanovanju za goste gledališča. Mesto doživlja kot zanimivo mešanico starega in novega.

Gostujoča umetniška ekipa se je v Sombotelu zadrževala do začetka binkoštnih praznikov. V zadnjih dnevih so ustvarjalci opravili lučne vaje, dokončali kostumografijo, režiser pa je z igralkami povezal posamezne prizore. Zadnji dan so šli skozi celotno predstavo (»run-through«), ponovno pa se bodo srečali na koncu avgusta za teden ali dva. »Potem začnem režirati opero v Ljubljani. Vmes bom 13. septembra pritekel v Sombotel, da si ogledam premiero,« se je poslovil Jaša Koceli.

-dm-

PREKMURJE MATIJE SLAVIČA IN SLOVENSKA KRAJINA VILKA NOVAKA

V prispevku o mednarodnem simpoziju „*Mi vsi živeti ščemo*“, ki ga je v Ljubljani organizirala Slovenska akademija znanosti in umetnosti ob letošnji 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, smo omenili ponatis dveh publikacij, ki sta izšli v jubilejnem letu, in sicer knjige Matije Slaviča *Prekmurje* in zbornika *Slovenska krajina* (s članki sedmih avtorjev, med njimi tudi Avgusta Pavla), ki ga je uredil Vilko Novak. Tokrat nekoliko obširnejša predstavitev obeh izjemnih publikacij, ki sta izšli pri Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti, kjer sta bili tudi predstavljeni. O pomenu publikacij se je z avtorjem spremnih besed, zgodovinarjem in predavateljem na mariborski filozofski fakulteti, Andrejem Hozjanom, pogovarjala Klaudija Sedar.

Andrej Hozjan je v *spremnih besedah* ocenil, da je *Prekmurje* Matije Slaviča še danes referenčno delo za celovito spoznavanje podobe in zgodovinskega razvoja prostora na levem bregu Mure v okviru Republike Slovenije. Knjižica s 131. stranmi se je v sredini ali konec julija 1921. leta pojavila v knjigarnah »z namenom podati bralcu ne le primarno, temveč res temeljito informacijo o takrat pravkar pridobljeni pokrajini,« poudari avtor spremne besede. Matija Slavič je bil tedaj univerzitetni profesor v Ljubljani, gradivo za knjigo pa je začel zbirati, ko je leta 1918 postal član oziroma odbornik Narodnega sveta za Štajersko, s »pododsekom za Prekmurje« v Mariboru, zadolžen za Prekmurje. »Dobre štiri mesece pozneje, februarja 1919, je skupaj z dr. Francem Kovarčičem že prispel v Pariz na mirovno konferenco.« Podatki, ki jih je zbral, so

bili izjemno koristni v prizadevanjih za priključitev Prekmurja.

Avtor *spremnih besed* poudarja tudi Slavičevo vrhunsko izobrazbo in občudovanja vredno raznovrstnost vsebin, saj nastopa kot zgodovinar – in to »splošen«, cerkveni

Celo vsak naročnik Mohorjevih knjig je bil sumljiv, zato je družba težko dobila poverjenike. Že klic »Živio!« se je preganjal kot veleizdaja, zapiše v Pregovoru Matija Slavič in poudari: »Madžari so zabranjevali vsak stik prekmurskih Slovencev z

njim kot vrhunskim tehničnim in tehniki privrženem strokovnjaku.

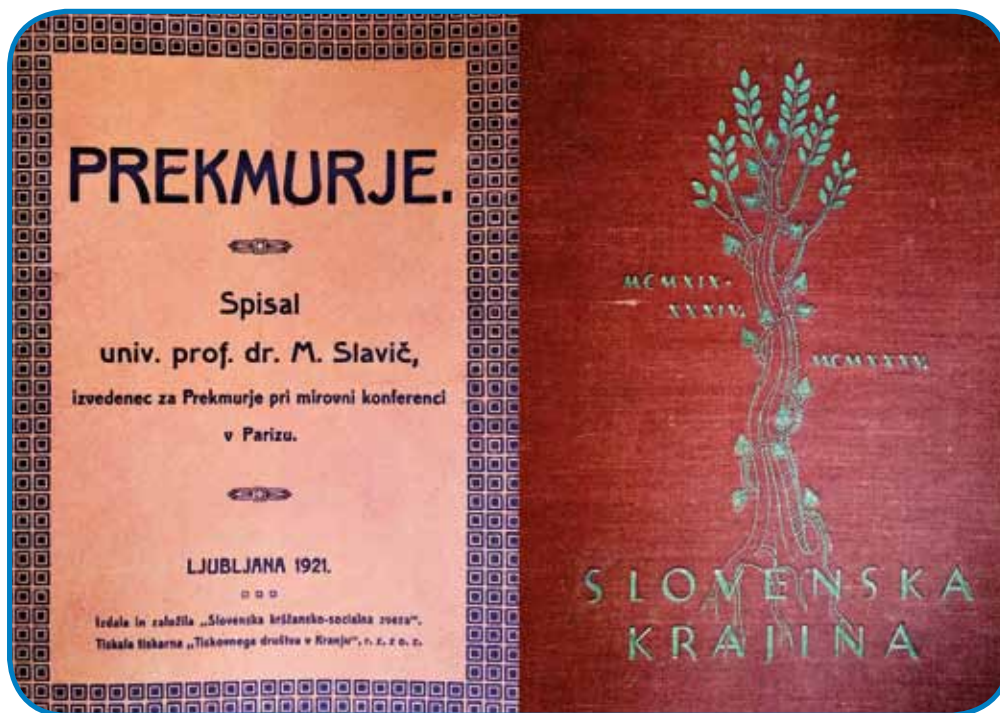
Knjiga *Prekmurje* ima 14 poglavij, med njimi so: *Jugoslovani in Slovenci, Karantanski Slovenci, Panonski Slovenci, Prekmurska cerkevna zgodovina, Slovst-*

Madžarov; France Stele: Umetnost v Slovenski krajini; Vilko Novak: Slovstveno delo Slovenske krajine, Kulturni stiki do osvobojenja, Bibliografija o Slovenski krajini; Matija Slavič: Narodnost in osvoboditev Prekmurcev in Prekmurske meje v diplomaciji ter Franjo Baš: Narodopisni položaj Slovenske krajine.

Tudi tu je avtor *Spremnih besed* Andrej Hozjan. Docent na mariborski Filozofski fakulteti je odličen poznavalec tudi prekmurske in porabske zgodovine, kar prenaša na svoje študentke in študente.

»Če se danes zmoremo vsaj malo miselno postaviti v 30. leta prejšnjega stoletja, je moč trditi, da je bila že sama Novakova ideja o izdaji zbornika »ob petnajstletnici osvobojenja« – ob tem ni jasno, ali je imel v glavi leto 1919 ali 1920, se pravi dokončno formalno potrditev *Trianonske pogodbe* – malone blazna. Nastajala je namreč v času in pod vtisom marsejskega atentata na kralja Aleksandra, hkrati v letih še zdaleč ne poenjajoče gospodarske krize,« ocenjuje avtor spremne besede in piše, da je neznan direkti sponzor, a je znan izdajatelj, knjiga je kakovostno tiskana v Mariboru, »kraj izdaje pa celo Beltinci (rojstni kraj V. Novaka), hkrati pa je vseč na oprema in oblikovanje. Vse to jo promovira kot dejansko za tiste čase knjižni produkt, pa vendar vreden današnje pozornosti.« Ob predstavitev knjig sem večkrat poudaril, da ni njihov pomen zgolj v številu strani, torej v obsegu, ampak imajo nekatere drobne publikacije večjo vrednost kot nekajkrat obsežnejše. To velja tudi za zbornik *Slovenska krajina* in še posebej za knjigo *Prekmurje*.

Ernest Ružič

umetnostni, literarni, kulturni – , jezikoslovec slovenist, geograf, statistik, etnograf, politolog mednarodnih odnosov in diplomacije, obramboslovec, teolog, bibličist, kulturolog, pa še kot izvedenec za transport, komunikacije ter promet, za regionalizem, in regionalno ekonomijo, šolstvo, javno upravo, volilne sisteme in komentiranje volilnih izidov, seveda tudi za politični marketing, in na nekaj mestih kot futurist. Izjemno in brez besed.

Matija Slavič pa v *Predgovoru* izpostavi namen svojega dela, in sicer željo, »da se ohrani in krepi pri prekmurskih Slovencih narodna zavest in zavest skupnosti z drugimi Slovenci in Jugoslovani vobče.« Opomni, da Prekmurci niso imeli narodnih šol, ampak samo madžarske, niso imeli izobraževalnih društev, sploh nikakih narodnih izbirališč.

drugimi Slovenci in so gojili misel, da so prekmurski Slovenci v narodnem oziru nekaj popolnoma posebnege, slični sicer Slovencem, a ne isti narod z istim jezikom, ampak s posebnim starim »vendskim jezikom«. To miselnost posebne prekmurske »narodnosti« je celo zastopala ogrska delegacija na mirovni konferenci v Parizu leta 1919. V *Predgovoru*, ki ga je Matija Slavič podpisal z datumom 4. junij 1921, je bil močno kritičen tudi do Aleksandra Mikole, ki je živel v Budimpešti, rojen pa je bil v Gornjih Petrovcih in ne Puconcih, kot je napisal. V novejšem času je bilo sicer objavljenih nekaj razprav, denimo v *Evangelikičanskem koledarju*, da Mikola le ni bil tako velik nasprotnik Prekmurcev, kot ocenjuje Matija Slavič. Je pa bil pod močnim madžarskim političnim pritiskom in manipulacijah, ki so si jih Madžari privoščili z

veno delo v Prekmurju, Prekmurski jezik, Narodno življenje prekmurskih Slovencev, Osvoboditev Prekmurja, Prekmurje na mirovni konferenci v Parizu in Zemljevid Prekmurja.

In še nekaj zelo pomenljivega. Knjižico moramo prebrati in tudi naslednjo, o kateri kratka predstavitev. Knjiga, natančneje zbornik, *Slovenska krajina* je izšla leta 1935, njen urednik je Vilko Novak. Avgust Pavel v članku o prekmurskih Slovencih namenja pozornost narodopisni in jezikovni razdelitvi prekmurskih Slovencev, in sicer na osnovi proučevanja govora v posameznih krajih, v Slovenski vesi, Gornjem Seniku, Čepincih, Dolencih in številnih drugih. Zanimivi podatki tudi za današnji čas. Svetozar Ilešič objavlja *Geografski pregled Slovenske krajine; Milko Kos: Panonska krajina od naseelitve Slovencev do prihoda*

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 14. JUNIJA
DO 20. JUNIJA**

PETEK, 14.06.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Zelena energija gozda, dokumentarna oddaja, 11.05 TV-izložba, 11.20 Danes dol, jutri gor: Kdor mlati, ta ljubi, slovenska nanizanka, 12.00 Alpe-Donava-Jadran, 12.30 Zlata dekleta (VI.): Melodrama, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 TV-izložba, 16.30 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: The Mint: Lapsus, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Infodrom, poletje 2019: Splet, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.05 Lepši svet: Zakaj uporabljamo baterije?, animirana risanka, 18.10 Frfra in Cufek: Packasta umetnina, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Koncert Ansambla Banovšek, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Denar, francosko-švicarski film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

PETEK, 14.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 10.45 Slastna kuhinja, 11.00 Dobro jutro, 13.50 Prislunimo tišini, 14.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.15 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.45 Gal Gurin in Simfonični orkester Cantabile z gosti, koncert, 17.40 Čarokuhinja pri atu: Avstralija, 17.55 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.50 V svojem ritmu: The Mint: Lapsus, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 19.20 Videotrak, 20.00 Pozabljeno avstralsko otočje, avstralska dokumentarna oddaja, 20.50 Te že pogrešam, angleški film, 22.45 Televizijski klub: 12 odtenkov ljubezni: Ljubim te, ampak ljubim še nekoga!, 23.50 Videotrak, 0.25 Zabavni kanal

SOBOTA, 15.06.2019, I. spored TVS

6.10 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.25 V svojem ritmu: The Mint: Lapsus, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 10.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Circom Regional: Mož s harpuno, 4. del, koprodukcijska magazinska oddaja, 14.30 Po Evropi 2019, koprodukcijska magazinska oddaja, 15.05 Prvinska preizkušnja, britanska dokumentarna serija, 15.55 Nova dvajseta: Voda, sol in madež, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.40 Slovenski magazin, 18.05 Ozare, 18.10 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 18.40 Reaktivčki: Veliki kanjon, ZDA, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Poletna noč: Dan ljubezni - poklon Dušanu Velkaverhu, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.30 Deklina zgodba (II.), ameriška nadaljevanka, 23.35 Savdov dvor, britanska dokumentarna serija, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

SOBOTA, 15.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Pričevalci: Franc Bratina, 11.25 Slastna kuhinja: Solata avokadov duet, 11.55 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 13.35 Koncert Ansambla Banovšek, 15.10 Na lepše, 16.00 Avtomobilnost, 16.45 Pozabljeni Slovenci: Slovenec sem in kdo je več - Viktor Mur-nik, 17.50 Nogomet - svetovno prvenstvo do 20 let: finale, 20.05 Navodila niso priložena, mehiški film, 22.05 Zvezdana: Intimnosti, 22.50 Simfonična ekstaza II, 2. del, koncert, 23.55 Videotrak, 1.05 Nogomet - svetovno prvenstvo do 20 let: finale, 2.55 Zabavni kanal

NEDELJA, 16.06.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Nerodni spomini, risanka, 10.10 Špasni učitelj: Dopolnilni pouk, nizozemska otroška nanizanka, 10.35 TV-izložba, 10.50 Med valovi, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Sveta maša in Božja služba, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Branik slovenske pesmi, 50 let Tabora slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični, reportaža,

13.30 50. Tabor slovenskih pevskih zborov, Pa se sliš' - naj se sliš', 15.15 TV-izložba, 15.30 Dekle na begu, italijansko-švicarski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.40 Muk: Talisman, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Kjer bom doma (VI.): Pred obličjem smrti, avstralska nadaljevanka, 20.55 Intervju, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Zver je še zmeraj živa, bolgarski dokumentarni film, 23.50 C. Debussy: Morje, Simfoniki RTV Slovenija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.45 Napovedujemo

NEDELJA, 16.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.20 Videotrak, 7.20 Duhovni utrip, 7.35 Koda, 8.10 Slastna kuhinja, 8.40 Glasbena matineja, 10.40 Žogarija, 11.25 Čarokuhinja pri atu: Avstralija, 11.55 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 13.35 Prečkanje Islandije: Crossing Iceland, dokumentarni film, 14.35 Rojstvo samovozečega avtomobila, britanska dokumentarna oddaja, 15.30 Poletna noč: Dan ljubezni - poklon Dušanu Velkaverhu, 17.45 Rokomet, kvalifikacije za EP 2020 (M), Slovenija - Estonija, 20.05 Amsterdam, London, New York - trije veličastni: Spopadi in interesi (1650-1800), francoska dokumentarna serija, 20.55 Žrebanje Lota, 21.05 Nina Pušlar s spremljevalno skupino in gosti, koncert, 22.15 Sinatra in Jackov klan, ameriška dokumentarna oddaja, 23.05 Zvezdana: Intimnosti, 23.50 Videotrak, 1.05 Rokomet, kvalifikacije za EP 2020 (M), Slovenija - Estonija, 2.40 Zabavni kanal

PONEDELJEK, 17.06.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Intervju, 11.00 TV-izložba, 11.15 Danes dol, jutri gor: Zen počitnice, slovenska nanizanka, 11.45 Obzorja duha: Sveta maša in Božja služba, 12.30 Zlata dekleta (VI.): Priča, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum: Prekmurje skozi zgodovino in umetnost, 14.25 TV-izložba, 14.35 Sprehodi: »Vprašanje identitete«, 15.05 Dober dan, Koroška, 15.35 TV-izložba, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 New neighbours - Novi sosedje, 17.55 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 18.05 Bacek Jon: Mesečnik Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.15 Glasbeni večer, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Dnevnik, Slovenska kronika Šport, Vreme, 1.30 Napovedujemo

PONEDELJEK, 17.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.45 Videotrak, 11.15 Otroški program: Op! 11.45 Slastna kuhinja, 12.15 Dobro jutro, 15.05 Na lepše, 15.35 Pogled v prihodnost, dokumentarni film, 16.45 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.50 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.55 Studio kriškraš: Palicisti in palice, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Čez planke: Stuttgart, 21.00 Lou Andreas-Salomé, nemško-avstrijski film, 22.55 Circus Fantasticus, slovenski igrani film, 0.20 Videotrak, 0.50 Zabavni kanal

TOREK, 18.06.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Tednik, 11.05 TV-izložba, 11.20 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.50 Platforma, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.40 Duhovni utrip, 14.55 TV-izložba, 15.30 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.00 Ernest in Celestina: Zabava bratranca Benčiča, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 General Borojević, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.15 Spomini: Dušan Puh, 1.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Napovedujemo

TOREK, 18.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 10.50 Žogarija, 11.15 Od osnov do odličnosti z Donno Hay, oddaja o kuhanju, 12.00 Dobro jutro, 14.35 Na poti z Nežo in Dušanom, dokumentarna

oddaja, 15.00 Slovenski magazin, 15.30 Avtomobilnost, 16.20 Branik slovenske pesmi, 50 let Tabora slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični, reportaža, 16.25 50. Tabor slovenskih pevskih zborov, Pa se sliš' - naj se sliš', posnetek iz Šentvida pri Stični, 18.15 Cesarjev kuhar, japonska serija, 19.00 Za devetimi gorami: Zlato jabolko, pravljica za otroke, 19.20 Videotrak, 20.00 Dober, boljši, vegan?, nemška dokumentarna oddaja, 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: dr. Matjaž Lunaček, 21.50 Prevara (III.), ameriška nadaljevanka, 22.55 NaGlas!, 23.20 Videotrak, 23.55 Zabavni kanal

SREDA, 19.06.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 11.00 TV-izložba, 11.15 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Kraška dediščina Marjana Miklavca, dokumentarni film, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Josip Vandot: Kekec, 18.05 Knjiga o džungli: Kačji pik, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Moj striček Arhimed, češki film, 21.35 Zgodba o uspehu, kratki igrani film, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.15 Sveto in svet, 0.00 Kraška dediščina Marjana Miklavca, dokumentarni film, 0.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Napovedujemo

SREDA, 19.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.10 Videotrak, 10.55 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.05 Čarokuhinja pri atu: Avstralija, 14.30 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 1. etapa, 16.40 Joker, kviz, 18.05 Cesarjev kuhar, japonska serija, 18.40 Ribič Pepe: O samozavesti, mozaična oddaja za otroke, 19.05 Za devetimi gorami: O pastirčku in debeli uši, pravljica za otroke, 19.25 Videotrak, 20.00 Glasba nad Berlinom, glasbeno-dokumentarni film, 20.20 V objemu popularne glasbe, 20.35 Žrebanje Lota, 20.50 Nogomet (Ž) - svetovno prvenstvo: Japonska : Anglija, 22.55 Moje mnenje, 0.00 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal

ČETRTEK, 20.06.2019, I. spored TVS

5.50 Odmevi, 6.20 Poletna scena, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Mira Marko, dokumentarni portret, 11.00 TV-izložba, 11.20 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.50 Kraška dediščina Marjana Miklavca, dokumentarni film, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost: Skrivnosti morskega dna, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Diskriminacija, 18.00 Žanov svet: Skrivanje, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ekstravizor: Delitev razvojnega denarja po slovensko, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.15 Vita activa - duh Hannah Arendt, izraelsko-nemška dokumentarna oddaja, 1.30 Ugriznimo znanost: Skrivnosti morskega dna, oddaja o znanosti, 1.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.15 Napovedujemo

ČETRTEK, 20.06.2019, II. spored TVS

4.00 Zabavni kanal, 6.35 Napovedujemo, 10.00 Videotrak, 10.45 Slastna kuhinja, 11.00 Dobro jutro, 13.00 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 2. etapa, 15.25 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: dr. Matjaž Lunaček, 16.30 Koncert Ansambla Banovšek, 17.55 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 18.50 Fircologi, mozaična oddaja za otroke, 19.25 Videotrak, 20.05 Bollywood - največja filmska industrija na svetu, britanska dokumentarna oddaja, 21.05 Avtomobilnost, 21.40 Goli, dokumentarni film, 23.05 Ob 80-letnici skladatelja Alojza Ajdiča, 1.05 Videotrak, 1.35 Zabavni kanal

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Lakiteleki Népfőiskola, a Kelet- és Közép-Európai Kutatásért és Képzésért Alapítvány és a Magyar Írószövetség pályázatot hirdet a Németh László műfordítói táborban való részvételre.

A pályázati felhívásra azoknak a 35 év alatti fiataloknak a jelentkezését várjuk, akik elhivatottságot éreznek magukban mai (horvát, román, szerb, szlovák, szlovén, ukrán) és történelmi (csehek, lengyelek) szomszédaink nyelvén született szépirodalmi szövegek magyarra fordítása iránt.

A műfordítói táborban a résztvevők előadásokat hallhatnak a közép-európai irodalmakról és kultúráról, művelődési kapcsolataink hagyományáról, valamint szemináriumi foglalkozások keretében (egyes nyelvek szerinti kiscsoportokban) megismerkedhetnek az adott nyelvű szövegek fordításának elméletével és gyakorlatával.

A fordítótábor helyszíne: Lakiteleki Népfőiskola

A fordítótábor ideje: 2019. augusztus 18-25.

A képzés térítésmentes, a tábor teljes idejére a Lakiteleki Népfőiskola és a Kelet- és Közép-Európai Kutatásért és Képzésért Alapítvány ellátást – szállást és étkezést – biztosít a nyertes pályázók számára.

A fordítótáborba egy legalább 4-5 ezer karakternyi, nyomtatásban meg nem jelent magyarra fordított XX-XXI. századi szöveggel, mint pályamunkával lehet jelentkezni. A pályamunka mellé kérjük csatolni a Lakiteleki Népfőiskola honlapjáról (<http://nepfolakitelek.hu/>), letölthető kitöltött és aláírással ellátott jelentkezési lapot.

A pályamunkákat, valamint a jelentkezési lapot pdf formátumban az alábbi e-mail címre várjuk: lakitelekitalaborok@gmail.com (Esetleges kérdését, észrevételét szintén erre a címre küldheti.) A pályamunkához kérjük csatolja – forrásmegjelöléssel együtt – az eredeti szöveget is!

A pályamunkák és a jelentkezési lapok beküldési határideje: 2019. május 31. A beérkező munkákat szakmai zsűri bírálja el, a nyertes pályázókat 2019. június 9-ig értesíti a részvételi lehetőségekről.

2019. április 15.

A tábor szakmai vezetői:

Kiss Gy. Csaba (Varsói Egyetem)
Mészáros Andor (ELTE Művelődéstörténeti Tanszék)

Lezsák Sándor
a Lakiteleki Népfőiskola vezetője

Majoros Judit
a KEKK Alapítvány kuratóriumi elnöke

Ozdravi, Bálint!

Ob dnevu otroka so v Monoštru priredili dobrodelno prireditve „Sejem peciva”, dobiček le-te so

namenili družini Bálinta Slemmerja iz Števanovcev. (5-letni Balint je zbolel za težko obliko

krvnega raka in ga zdravijo v Budimpešti. op.urednice.) Pozivu se je odzvalo veliko ljudi, zbralo se je 463 tisoč forintov pomoči.

V Števanovcih so mladi pod vodstvom Gaborja Holeca organizirali v isti namen nogometni turnir, katerega se je udeležilo 16 ekip. Iz prijavnin in dobrodelnih prispevkov so zbrali 572.600 forintov, vsoto so predali družini skupaj z videosporočilom, ki so ga poslali Balintu.

Prav tako so zbirali dobrodelne prispevke na nogometni tekmi županijskega prvenstva (3. liga) Sakalovci-Gasztony, zbrali so 167 tisoč forintov.

LRH

Marijana Fodor odlikovana

Marijana Fodor (Fodor Sándorné) je ob dnevu pedagogov prejela nagrado monoštrske občine »Za javno šolstvo Monoštra«. Bila je zaposlena na Srednji strokovni in poklicni šoli Bela III, kjer je skrbela za strokovno usposabljanje dijakov. Njeno dolgoletno zavzeto delo je občina – ob njeni upokojitvi – priznala z omenjeno nagrado. (Na sliki z županom mestne občine Monošter Gáborjem Huszárijem.)

LRH

Pogodba o partnerstvu

Na začetku majaškega zasedanja skupščine občine Monošter so podpisali pogodbo o partnerstvu med občino in Zdravstvenim domom Monošter, na podlagi katere bosta pogodbeni partnerja sodelovala pri organiziranju in izvedbi programov, namenjenih mladini. Pogodbo sta podpisala svetnik občine, obenem predsednik Mladinskega sveta Ferenc Sütő in vodja Zdravstvenega doma Beáta Klosz.

LRH

www.radiomonoster.hu

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB